

Nr 457.

Av herr **Nilsson** i Landeryd, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 391, angående gemensamt lönesystem samt lönereglering för postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk.

Såsom framgår av reservation vidfogad kommunikationsverkens lönekommittés betänkande angående gemensamt lönesystem samt lönereglering för postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk, har jag icke helt kunnat biträda kommitténs förslag till lönebelopp för tjänstemännen vid dessa verk.

Reservationen är av följande lydelse:

»Då det under nuvarande kristid icke är möjligt att bilda sig ett omdöme i avseende å levnadskostnadernas ställning, sedan normala förhållanden inträtt, i jämförelse med läget före världskrigets utbrott, har kommittén vid bestämmandet av avlöningsbeloppens storlek utgått från, att den prisökning, som gjorde sig gällande under perioden 1905—1914, normalt skulle hava fortgått i samma tempo under ytterligare en följd av år framåt. Kommittén har också vid uppgörandet av sitt förslag tänkt sig ett fördubblande av den prisökning, som skett under nämnda period.

Ehuru priskurvan under sista delen av perioden visade tecken till nedgång, är jag dock, med hänsyn till krigets sannolika efterverkningar, beträffande dessa grunder ense med kommitténs majoritet.

Enligt en av socialstyrelsen på begäran av 1915 års lönekommission gjord utredning, utgjorde ökningen av levnadskostnaderna under förstnämnda tidsperiod i genomsnitt för 27 särskilda orter inom landet 16 %. Om denna ökning skall anses fortgå i samma tempo, har den år 1923 fördubblats, och utgör då 32 %.

Enligt min uppfattning skulle det riktiga hava varit att, med här förut angivna utgångspunkter, efter verkställd gruppering av tjänstemännen, räkna med en sammanlagd ökning i genomsnitt av 32 % på 1907 års lönebelopp, och dessutom med den ökning, som kunde anses

lämplig och nödvändig för underlättande av rekrytering, samt höjning av levnadsstandarden för vissa lägre tjänstemannagrupper m. m. Häri skulle även ingå de löneförbättringar, som under tiden efter 1907 kommit tjänstemännen till del.

I stället för att gå denna väg har kommitténs majoritet lagt de lönesiffror, som äro gällande från och med år 1919, till grund för sina beräkningar och räknat med en höjning av dessa siffror med i allmänhet minst 16 %.

Detta tillvägagångssätt anser jag icke vara lämpligt, då det vid en ny definitiv lönereglering alltid måste vara av vikt för erhållande av en klar bild angående densammas verkningar, att låta sist föregående definitiva reglering tjäna såsom direkt utgångspunkt.

Då de förbättringar i lönehänseende, som vidtagits efter 1907 års reglering för här ifrågavarande personal, varit ganska avsevärda och, procentuellt sett, varit vida kraftigare för den lägre än för den högre personalen, och då jämväl nu förevarande lönerreglering går i samma riktning, har följden blivit att, enligt kommittémajoritetens förslag, personalen i de lägsta lönegraderna skulle få en ökning på 1907 års siffror med i vissa fall mer än 90 %.

Från tionde lönegraden och uppåt sjunker ökningsprocenten ganska kraftigt, så att tjänstemännen i de högsta lönegraderna, särskilt vid statens järnvägar, erhålla en ganska blygsam ökning i för dem nu gällande löneförmåner.

Ehuru jag, såsom framgår av det föregående, anser att man vid nu skeende reglering av lönerna för tjänstemännen inom de lägre graderna icke endast bör taga hänsyn till levnadskostnadernas stegring, utan även beräkna en löneökning, som är erforderlig för en allmän höjning i deras levnadsstandard, har jag icke kunnat biträda kommitténs förslag särskilt beträffande tjänstemännen i första till femtonde lönegraderna, utan anser att en reducering i kommitténs förslag till lönebelopp här bör ske. Jag anser därför, att begynnelselöner och ålders-tillägg för manliga tjänstemän å billigaste ort tillhörande första till och med nionde lönegraderna, sådana de finnas upptagna i kommitténs förslag, böra sänkas med minst 12 %, samt att stegringen i lönerna för dyrort, från denna utgångspunkt, bör ske med lika belopp, som kommittén föreslagit. Härigenom bibehålles likväl en så väsentlig ökning i 1907 års löner för dessa tjänstemannagrupper, att den bör vara fullt tillfredsställande. Från och med tionde lönegraden bör minskningen successivt göras svagare, så att den vid femtonde lönegraden sammanfaller med kommitténs förslag.

Beträffande samtliga kvinnliga tjänstemän anser jag avgörande skäl föreligga att göra minskning i de av kommittén för dem föreslagna lönebeloppen efter samma grunder som här förut ifrågasatts beträffande de manliga tjänstemännen från första till nionde lönegraderna.

Då enligt erfarenhet från kommunikationsverken stora svårigheter särskilt gjort sig gällande vid rekrytering av tjänstemän, som äro verkligt kvalificerade med juridisk eller teknisk bildning, och då det är av synnerligt stor vikt från verkens synpunkt att kunna förvärva goda krafter för dessa befattningar, har jag biträtt förslaget i denna del. Även vad beträffar de tjänstemäns löner, som skola tillsättas på förordnande, är jag ense med kommittén.

Visserligen måste lönebeloppen för dessa tjänstemän anses vara synnerligen höga, men i betraktande av den stora affärsrörelse samt administrativa och ekonomiska förvaltning, som dessa verk bedriva, är det av yttersta vikt från statens synpunkt, att de mest framstående krafter, som stå till buds, kunna förvärfvas för här ifrågavarande befattningar. Detta kan emellertid ej ske, om icke de löneförmåner, som erbjudas, kunna i någon mån jämföras med de belopp, som erbjudas från enskilda affärsföretag.»

I fråga om lönebeloppen för de tjänstemannagrupper, som reservationen avser, har Kungl. Maj:t i sin proposition följt kommitténs förslag. Fortfarande råder samma ovisshet beträffande det framtida penningvärdet som vid den tid, då kommittén fattade sitt beslut; dock har nu en sådan förändring inträtt, att man med säkerhet kan emotse en ganska riklig tillgång på förnödenheter i allmänhet, och därmed också väsentligt reducerade priser under de närmaste åren. Att under sådant förhållande vid en lönereglering sådan som denna, vilken icke är avsedd att i någon mån kompensera den nu rådande dyrtiden utan för en fullständigt normal och bestående prisnivå efter fredsslutet, sätta lönebeloppen så högt som i det föreliggande förslaget, anser jag icke vara välbetänkt. Denna reglering är nämligen synnerligen betydelsefull från det allmännas synpunkt. Den omfattar den största delen av statens ordinarie tjänstemannakår och kommer givetvis att verka normerande på lönebeloppen för statens extra personal vid dessa verk. Härtill kommer att regleringen framdeles kommer att åberopas såsom lämplig grund för lönereglering för de centrala verken och övriga tjänstemannakårer inom statsförvaltningen. Visserligen kunna dessa i allmänhet i tjänstgöringshänseende icke jämföras med tjänstemännen vid kommunikationsverken, men erfarenheterna från innevarande och föregående år beträffande de provisoriska löneregleringarna visa, att lönerna för tjänstemännen vid

kommunikationsverken komma att viss mån vara grundläggande för efterföljande regleringar på andra områden inom statsförvaltningen.

I detta sammanhang vill jag betona det rättvisa och nödvändiga uti, att lönerna för statens befattningshavare sättas till sådana belopp, att de äro fullt betryggande för tjänstemännens och deras familjers behov, och även så att man kan påräkna en god rekrytering. Under nu rådande ovissa situation på det ekonomiska området synes det emellertid mig lämpligt att framgå med något större försiktighet än som skett i det föreliggande förslaget.

Enligt det förslag till löneplan, som jag här nedan framlägger, utgör den sänkning, som föreslås, jämfört med det kungl. förslaget, icke i något fall 10 %. Ett bifall till mitt förslag skulle innebära en ökning av lönerna jämfört med 1907 års lönebelopp för tjänstemännen i lägsta lönegraden med i det närmaste 80 %. En sådan ökning synes mig till fullo icke blott motsvara den ökning i levnadskostnaderna, som kommittén beräknat, utan även medföra en kraftig förbättring av tjänstemännens levnadsstandard.

Skulle det framdeles visa sig, att kommitténs beräkningsgrund icke varit hållbar, är det synnerligen lätt att, i en löneplan sådan som denna, göra de jämkningar, som då visa sig vara av förhållandena påkallade.

På grund av vad sålunda framhållits får jag vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att 9 § i det förslag till avlöningsreglemente, som såsom bilaga fogats till Kungl. Maj:ts proposition nr 391, måtte erhålla den lydelse, som bifogade tabell angiver.

Stockholm den 6 maj 1919.

Bernhard Nilsson.

9 §.

Lönegrad.

A. För manliga tjänstemän.

L ö n e g r a d.	Löne- klass.	O r t s g r u p p.						
		A.	B.	C.	D.	E.	F.	G.
		kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.
1:a lönegraden	1	1 800	1 890	1 980	2 070	2 160	2 250	2 340
	2	1 920	2 016	2 112	2 208	2 304	2 400	2 496
	3	2 040	2 142	2 244	2 346	2 448	2 550	2 652
	4	2 160	2 268	2 376	2 484	2 592	2 700	2 808
	5	2 280	2 394	2 508	2 622	2 736	2 850	2 964
2:a lönegraden	2	1 920	2 016	2 112	2 208	2 304	2 410	2 496
	3	2 040	2 142	2 244	2 346	2 448	2 550	2 652
	4	2 160	2 268	2 376	2 484	2 592	2 700	2 802
	5	2 280	2 394	2 508	2 622	2 736	2 850	2 964
	6	2 400	2 520	2 640	2 780	2 880	3 000	3 120
3:e lönegraden	3	2 040	2 142	2 244	2 346	2 448	2 550	2 152
	4	2 160	2 268	2 376	2 484	2 592	2 700	2 808
	5	2 280	2 394	2 508	2 622	2 736	2 850	2 964
	6	2 400	2 520	2 640	2 780	2 880	3 000	3 120
	7	2 535	2 661	2 787	2 913	3 039	3 165	3 291
4:e lönegraden	4	2 160	2 268	2 376	2 484	2 592	2 700	2 808
	5	2 280	2 394	2 508	2 622	2 736	2 850	2 964
	6	2 400	2 520	2 640	2 780	2 980	3 000	3 120
	7	2 535	2 661	2 787	2 913	3 039	3 165	3 291
	8	2 670	2 802	2 934	3 066	3 198	3 330	3 462
5:e lönegraden	6	2 400	2 520	2 640	2 760	2 880	3 000	3 120
	7	2 535	2 661	2 787	2 913	3 039	3 165	3 291
	8	2 670	2 802	2 934	3 066	3 198	3 330	3 462
	9	2 835	2 973	3 111	3 249	3 387	3 525	3 663
	10	3 000	3 144	3 288	3 432	3 576	3 720	3 864
6:e lönegraden	8	2 670	2 802	2 934	3 066	3 198	3 330	3 462
	9	2 835	2 973	3 111	3 249	3 387	3 525	3 663
	10	3 000	3 144	3 288	3 432	3 576	3 720	3 864
	11	3 195	3 345	3 495	3 645	3 795	3 945	4 095
	12	3 390	3 546	3 702	3 858	4 014	4 170	4 326

L ö n e g r a d.	Löne- klass.	O r t s g r u p p.						
		A.	B.	C.	D.	E.	F.	G.
		kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.
7:e lönegraden	10	3 000	3 144	3 288	3 432	3 576	3 720	3 864
	11	3 195	3 345	3 495	3 645	3 795	3 945	4 095
	12	3 390	3 546	3 702	3 858	4 014	4 170	4 326
	13	3 660	3 822	3 984	4 146	4 308	4 470	4 632
	14	3 930	4 104	4 278	4 452	4 626	4 800	4 974
8:e lönegraden	11	3 195	3 345	3 495	3 645	3 795	3 945	4 095
	12	3 390	3 546	3 702	3 858	4 014	4 170	4 326
	13	3 660	3 822	3 984	4 146	4 308	4 470	4 632
	14	3 930	4 104	4 278	4 452	4 626	4 800	4 974
	15	4 245	4 431	4 617	4 803	4 989	5 171	5 361
9:e lönegraden	12	3 390	3 546	3 702	3 858	4 014	4 170	4 326
	13	3 660	3 822	3 984	4 146	4 308	4 470	4 632
	14	3 930	4 104	4 278	4 452	4 626	4 800	4 974
	15	4 245	4 431	4 617	4 803	4 989	5 175	5 361
	16	4 560	4 758	4 956	5 154	5 352	5 550	5 748
10:e lönegraden	13	3 660	3 822	3 984	4 146	4 308	4 470	4 632
	14	3 930	4 104	4 278	4 452	4 626	4 800	4 974
	15	4 245	4 432	4 617	4 803	4 989	5 175	5 361
	16	4 560	4 758	4 956	5 154	5 352	5 550	5 748
	17	4 935	5 145	5 355	5 565	5 775	5 985	6 195
11:e lönegraden	14	3 930	4 104	4 278	4 452	4 626	4 800	4 974
	15	4 245	4 432	4 617	4 803	4 989	5 175	5 361
	16	4 560	4 758	4 956	5 154	5 352	5 550	5 748
	17	4 935	5 145	5 355	5 565	5 775	5 985	6 195
	18	5 310	5 526	5 742	5 958	6 174	6 390	6 606
12:e lönegraden	16	4 560	4 758	4 956	5 154	5 352	5 550	5 748
	17	4 935	5 145	5 355	5 565	5 775	5 985	6 195
	18	5 310	5 526	5 742	5 958	6 174	6 390	6 606
	19	5 745	5 967	6 189	6 411	6 633	6 855	7 077
13:e lönegraden	17	4 935	5 145	5 355	5 565	5 775	5 985	6 195
	18	5 310	5 526	5 742	5 958	6 174	6 390	6 606
	19	5 745	5 967	6 189	6 411	6 633	6 855	7 077
	20	6 180	6 408	6 636	6 864	7 092	7 320	7 548
14:e lönegraden	18	5 310	5 526	5 742	5 958	6 174	6 390	6 606
	19	5 745	5 967	6 189	6 411	6 633	6 855	7 077
	20	6 180	6 408	6 636	6 864	7 092	7 320	7 548
	21	6 660	6 894	7 128	7 362	7 596	7 830	8 064

L ö n e g r a d.	Löne- klass.	O r t s g r u p p.						
		A.	B.	C.	D.	E.	F.	G.
		kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.
15:e lönegraden	20	6 180	6 408	6 636	6 864	7 092	7 320	7 548
	21	6 660	6 894	7 128	7 362	7 596	7 830	8 064
	22	7 140	7 380	7 620	7 860	8 100	8 340	8 580
	23	7 620	7 860	8 100	8 340	8 580	8 820	9 060
16:e lönegraden	21	6 660	6 894	7 128	7 362	7 596	7 830	8 064
	22	7 140	7 380	7 620	7 860	8 100	8 340	8 580
	23	7 620	7 860	8 100	8 340	8 580	8 820	9 060
	24	8 100	8 340	8 580	8 820	9 060	9 300	9 540
17:e lönegraden	22	7 140	7 380	7 620	7 860	8 100	8 340	8 580
	23	7 620	7 860	8 100	8 340	8 580	8 820	9 060
	24	8 100	8 340	8 580	8 820	9 060	9 300	9 540
	25	8 580	8 820	9 060	9 300	9 540	9 780	10 020
18:e lönegraden	23	7 620	7 860	8 100	8 340	8 580	8 820	9 060
	24	8 100	8 340	8 580	8 820	9 060	9 300	9 540
	25	8 580	8 820	9 060	9 300	9 540	9 780	10 020
	26	9 060	9 300	9 540	9 780	10 020	10 260	10 500
19:e lönegraden	24	8 100	8 340	8 580	8 820	9 060	9 300	9 540
	25	8 580	8 820	9 060	9 300	9 540	9 780	10 020
	26	9 060	9 300	9 540	9 780	10 020	10 260	10 500
	27	9 540	9 780	10 020	10 260	10 500	10 740	10 980
20:e lönegraden ...	25	8 580	8 820	9 060	9 300	9 540	9 780	10 020
	26	9 060	9 300	9 540	9 780	10 020	10 260	10 500
	27	9 540	9 780	10 020	10 260	10 500	10 740	10 980
	28	10 020	10 260	10 500	10 740	10 980	11 220	11 460

B. För kvinnliga tjänstemän.

Lönegrad	Löne- klass	Ortsgrupp						
		A.	B.	C.	D.	E.	F.	G.
		kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.
1:a lönegraden	1	1 620	1 680	1 740	1 800	1 860	1 920	1 980
	2	1 740	1 803	1 866	1 929	1 992	2 055	2 118
	3	1 860	1 926	1 992	2 058	2 124	2 190	2 256
	4	1 980	2 049	2 118	2 187	2 256	2 325	2 394
2:a lönegraden	4	1 980	2 049	2 118	2 187	2 256	2 325	2 394
	5	2 100	2 172	2 244	2 316	2 388	2 460	2 532
	6	2 220	2 295	2 370	2 445	2 520	2 595	2 670
	7	2 355	2 433	2 511	2 589	2 667	2 745	2 823
3:e lönegraden	5	2 100	2 172	2 244	2 316	2 388	2 460	2 532
	6	2 220	2 295	2 370	2 445	2 520	2 595	2 670
	7	2 355	2 433	2 511	2 589	2 667	2 745	2 823
	8	2 490	2 574	2 658	2 742	2 826	2 910	2 994
4:e lönegraden	8	2 490	2 574	2 658	2 742	2 826	2 910	2 994
	9	2 625	2 715	2 805	2 894	2 985	3 075	3 165
	10	2 790	2 886	2 982	3 078	3 174	3 270	3 366
	11	2 955	3 057	3 159	3 261	3 363	3 465	3 567
5:e lönegraden	9	2 625	2 715	2 805	2 894	2 985	3 075	3 165
	10	2 790	2 886	2 982	3 078	3 174	3 270	3 366
	11	2 955	3 057	3 159	3 261	3 363	3 465	3 567
	12	3 120	3 231	3 342	3 453	3 564	3 675	3 786
6:e lönegraden	12	3 120	3 231	3 342	3 453	3 564	3 675	3 786
	13	3 300	3 414	3 528	3 642	3 756	3 870	3 984
	14	3 480	3 597	3 714	3 831	3 948	4 065	4 182
	15	3 660	3 780	3 900	4 020	4 140	4 260	4 380
7:e lönegraden	15	3 660	3 780	3 900	4 020	4 140	4 260	4 380
	16	3 870	3 990	4 110	4 230	4 350	4 470	4 590
	17	4 080	4 200	4 320	4 440	4 560	4 680	4 800
	18	4 350	4 470	4 590	4 710	4 830	4 950	5 070